



КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Протокол № 1 від 28.08.2025

Голова вченої ради

О. В. Яковлева



ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЯ В УМОВАХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА

СИЛАБУС

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Реабілітаційна психологія»

О. В. Шелестова, 2025 рік
shelestova.o@kibit.edu.ua

СХВАЛЕНО

Кафедра психології

Протокол № 1 від 28.08.25

Зав. каф. *Лановенко* Ю. І. Лановенко

Київ 2025

Силабус вибіркової освітньої компоненти ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЯ В УМОВАХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ для студентів освітньої програми «Реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини».

Розробники: О.В. Шелестова, канд. психол. наук, доцент кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій, А.В. Шафорост, магістр практичної психології, викладач кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій.

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри  Ю. І. Лановенко

© О.В. Шелестова, А.В. Шафорост, 2025 рік
© КІБІТ, 2025 рік

1. Анотація курсу

Місце «Психореабілітація в умовах медичних закладів» в програмі навчання: дисципліна відноситься до вибіркової освітньої компоненти професійної підготовки.

Засоби оцінювання – проміжні завдання, підсумковий залік, який здійснюється за заліковими білетами (тестовими завданнями).

Форма навчання	Семестр	Кредити ECTS	Години	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Екзамен
Денна	2	4	120	18	18	82	2
Заочна	2	4	120	6	4	108	2

Мова навчання: українська.

Передреквізити – Загально-психологічні засади психореабілітації, Професійно-особистісний спецпрактикум, Перша психологічна допомога, Нейропсихологічні засади психореабілітації, Психореабілітація психічних розладів.

Постреквізити – Групи психореабілітаційної підтримки, Сучасні напрями психореабілітаційної роботи, Психологічна підтримка сім'ї в процесі реабілітації, Онлайн-психореабілітація, Психореабілітація залежностей, Реабілітаційна казкотерапія та арт-терапія, Супервізія в практиці психореабілітації, Когнітивно-поведінкові підходи в психореабілітації.

2. Мета курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність закономірностей і особливостей психологічних явищ, процесів та станів, що властиві психореабілітації в умовах медичних закладів.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у магістрів-психологів фундаментальних концепцій, інноваційних методик і сучасних підходів до надання психологічної допомоги клієнтам в клінічних умовах. Особливий акцент робиться на засвоєнні інтегральних та фахових компетентностей, що забезпечують спроможність майбутніх спеціалістів виконувати діагностичну, корекційну, консультативну та безпосередньо реабілітаційну функції, узгоджуючись із нормативно-правовою базою у сфері охорони здоров'я.

Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні освоїти наступні **компетентності**:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 02. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК 01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК 09. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 12. Здатність здійснювати психолого-реабілітаційну діагностику, розробляти та реалізовувати індивідуальні та групові плани психологічної реабілітації осіб.

СК 13. Здатність розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації з урахуванням медичних, психологічних і соціальних факторів.

СК 14. Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності.

СК 15. Здатність активізувати психосоматичні ресурси особистості для її ефективного функціонування в кризових складних життєвих ситуаціях.

До програмних результатів навчання віднесено:

ПРН 01. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 04. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 05. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), проводити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 08. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 09. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 13. Визначати психічні, когнітивні та емоційні потреби клієнтів у процесі реабілітації, адаптації та соціалізації.

ПРН 14. Розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації з урахуванням медичних, психологічних і соціальних факторів.

ПРН 15. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у складних життєвих ситуаціях для активізації ресурсів її життєстійкості.

ПРН 16. Співпрацювати з фахівцями суміжних галузей (педагогами, соціальними працівниками, менеджерами, лікарями, реабілітологами) у процесі психологічного реабілітаційного супроводу клієнта.

Програма навчальної дисципліни складається з 3-х змістових модулів та 9-и тем.

3. План лекційних та семінарських занять та завдання до СРС

Основний підручник цього курсу – Теорія і практика психологічної допомоги та реабілітації : підручник / кол. авт. ; за заг. ред. В. Осьодла. – 2-ге вид., доп. – Київ : НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020. – 484 с.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи психореабілітації у закладах охорони здоров'я

Лекція 1. Психореабілітація в сучасному світі: мультидисциплінарний підхід та актуальні виклики.

1. Психореабілітація як місток між науками.
2. Діалог з іншими дисциплінами.
3. Історична еволюція та сучасні виклики.
4. Специфіка роботи психолога в ЗОЗ: виклики та перспективи.

Семінарське заняття 1.

1. Розбір клінічного випадку пацієнта, що потребує реабілітації.
2. Дискусія: ідентифікація проблем, формулювання гіпотез, обговорення можливих напрямів роботи.

СРС 1.

1. Студенти отримують від викладача детальний опис випадку пацієнта, який переживає труднощі з адаптацією в умовах тривалої госпіталізації.
2. Необхідно провести аналіз ситуації, визначити основні психологічні проблеми та запропонувати стратегії роботи з пацієнтом та його родиною (з опорою на матеріал лекції та семінарського заняття).
3. Готову роботу прикріпити до гугл-класу.

Література:

1. Бедан В. Б., Меленчук Н. І. Практикум з психологічної реабілітації: Навчально-методичні рекомендації до організації самостійної роботи. Одеса, 2024.
2. Павлик Н. В. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів. Методичний посібник. Київ, 2019.
3. Борисова О. О. Психоедукація в психореабілітаційному процесі учасників/учасниць бойових дій російсько-української війни. Наукові записки. Серія: Психологія. 2024.
4. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації: монографія. Кропивницький, 2018. Якимчук, Б. А., Якимчук, І. П. Основи психологічного консультування (лекційний курс) : навч.-метод. посіб. для студ. спеціальності «Практична психологія» / уклад. Б. А. Якимчук, І. П. Якимчук. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 204 с.

Лекція 2. Нормативно-правове та етичне регулювання психореабілітаційної діяльності.

1. Огляд ключових законодавчих актів України, що регламентують сферу реабілітації (наприклад, Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я»).
2. Етичний кодекс психолога: ключові принципи та норми в роботі з пацієнтами медичних закладів.
3. Протоколи комунікації з клієнтами (повідомлення негативних новин, тощо).

Семінарське заняття 2.

1. Обговорення змодельованих ситуацій, що містять етичні конфлікти.
2. Рольова гра: "Психолог і пацієнт". Відпрацювання навичок етичної комунікації.

СРС 2.

1. Студенти отримують опис ситуації, що містить етичну дилему (наприклад, порушення конфіденційності, робота з пацієнтом, який відмовляється від лікування, повідомлення негативних новин).
2. Необхідно проаналізувати ситуацію, ідентифікувати залучені етичні принципи та запропонувати обґрунтовані варіанти вирішення.
3. Готову роботу прикріпити до гугл-класу.

Література:

1. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» від 03.12.2020 № 1053-IX.
2. Медична етика і деонтологія: навч. посіб. для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів / укл. Л. В. Гуліна, О. О. Зендик, Н. М. Козік. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2021. 110 с.
3. Ковальова, О. М. Гістологія, цитологія та ембріологія: підручник / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. – 2-е вид., випр. – Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. – 240 с.
4. тюж, І. Г. Етичні проблеми в медицині : навч. посіб. для самостійної роботи студ. I–III курсів мед. та фармацевт. фак. денної форми навчання галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія» / І. Г. Утюж, М. О. Мегрелішвілі. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 140 с.

Лекція 3. Психодіагностика в реабілітаційному процесі.

Семінарське заняття 3.

1. Відпрацювання навичок проведення психологічного інтерв'ю.

- | | |
|---|--|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. Цілі та завдання психодіагностики в умовах медичного закладу. 2. Методи та інструменти: використання стандартизованих тестів, опитувальників, проєктивних методик. 3. Особливості діагностики стану пацієнтів з різними нозологіями: оцінка когнітивних, емоційних та поведінкових порушень. | <ol style="list-style-type: none"> 2. Практичне використання та інтерпретація двох-трьох психодіагностичних методик (наприклад, шкала депресії Бека, шкала травми). |
|---|--|

СРС 3.

1. Самостійно розділитися на пари.
2. Обрати і провести один з одним 3 методики, які спрямовані на діагностику когнітивних особливостей, емоційного стану, поведінки.
3. На основі отриманих даних сформулювати практичні рекомендації один одному.
4. Дати відгук на рекомендації свого колеги, охарактеризувати повноту і доречність висновків.
5. Провести невелике психологічне інтерв'ю один з одним і записати його на відео.
6. Прикріпити роботу і запис до гугл-класу.

Література:

1. Гавенко, В. Л., Вітенко, І. С., Самардакова, Г. О. Практикум з медичної психології. Харків : Регіонінформ, 2002. 248 с.
2. Зливков, В. Л., Лукомська, С. О., Федан, О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.
3. Мельник, А. П., Магдисюк, Л. І., Дучимінська, Т. І. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики : навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 152 с.
4. Психодіагностика та скринінг психічного здоров'я з основами психометрики : метод. рек. для підготовки до навч. занять здобувачів другого (магістерського) рівня вищ. освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія / уклад. О. В. Мазяр. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 117 с.

Змістовий модуль 2. Психологічна допомога та реабілітація у кризових ситуаціях

Лекція 4. Психореабілітація учасників бойових дій та ветеранів.

Семінарське заняття 4.

1. Робота в малих групах над створенням фрагмента групової

1. Методи та техніки психореабілітації ПТСР в умовах ЗОЗ: когнітивно-поведінкова терапія, десенсибілізація та переробка травми рухом очей (EMDR), групова терапія.
 2. Специфіка роботи з родинами ветеранів.
- терапевтичної програми для ветеранів у ЗОЗ.
 2. Презентація та обговорення розроблених програм.

СРС 4.

1. Ознайомтеся із прикладом: ветеран А., 35 років, після повернення додому скаржиться на нічні кошмари, уникнення місць скупчення людей, підвищену дратівливість. Його дружина зазначає, що він став замкнутим, віддалився від родини, іноді зривається на дітей.
2. Опишіть можливі симптоми та поведінкові реакції ветерана з ПТСР, а також запропонуйте індивідуальний план психореабілітації, використовуючи принаймні два методи з перелічених у лекції (наприклад, КПТ та EMDR). Обґрунтуйте свій вибір методів, враховуючи специфіку кейсу.
3. Прикріпіть роботу до гугл-класу.

Література:

1. Павлик Н. В. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів. Методичний посібник. Київ, 2019.
2. Старков Д. Ю., Ярий В. В., Олішевський О. В. Організація стаціонарної медико-психологічної реабілітації розладів, пов'язаних з психічною травмою та стресом: науково-методичний посібник. Київ, 2023.
3. Борисова О. О. Психоедукація в психореабілітаційному процесі учасників/учасниць бойових дій російсько-української війни. Наукові записки. Серія: Психологія. 2024.
4. Шпильовий Я. В. Персонологічні властивості та ставлення до хвороби у жінок із невротичними тривожно-депресивними розладами різного психогенезу (вимушених переселенців та дружин військовослужбовців – учасників АТО). Український вісник психоневрології. 2016.
5. Цільмак О. М. Провідні технології самодопомоги в процесі психологічної практики. Юридична психологія. 2022.

Лекція 5. Психологічна допомога при соматичних захворюваннях.

1. Психосоматичні аспекти захворювань: вплив психологічних факторів на фізичний стан.

Семінарське заняття 5.

1. Робота з реальним або змодельованим випадком пацієнта з соматичним захворюванням.

- | | |
|--|---|
| 2. Психореабілітація пацієнтів з хронічними захворюваннями (онкологія, цукровий діабет тощо).
3. Робота з пацієнтами в перед- та післяопераційний період. | 2. Розробка індивідуального плану психореабілітації: цілі, завдання, методи, критерії оцінки. |
|--|---|

СРС 5.

1. На основі кейсу онкопацієнта (різні стадії захворювання, реакції, взаємодія з родиною) розробити алгоритм психологічного супроводу. Завдання включає емоційну підтримку, роботу зі страхами та невизначеністю, а також підготовку до різних етапів лікування.
2. Готову роботу прикріпити до гугл-класу.

Література:

1. Мельник, А. П., Магдисюк, Л. І., Дучимінська, Т. І. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики : навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 152 с.
2. Старков Д. Ю., Ярий В. В., Олішевський О. В. Організація стаціонарної медико-психологічної реабілітації розладів, пов'язаних з психічною травмою та стресом: науково-методичний посібник. Київ, 2023.
3. Шпильовий Я. В. Персонологічні властивості та ставлення до хвороби у жінок із невротичними тривожно-депресивними розладами різного психогенезу (вимушених переселенців та дружин військовослужбовців – учасників АТО). Український вісник психоневрології. 2016. Том 24, вип. 4. С. 102-104.
4. Чабан, О. С. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування) / О. С. Чабан, О. О. Хаустова. – Київ : Медкнига, 2004. – 96 с.

Лекція 6. Особливості психореабілітації різних груп населення у ЗОЗ.

1. Психологічна реабілітація осіб похилого віку: адаптація до вікових змін, робота з деменцією.
2. Психореабілітація дітей та підлітків з особливими освітніми потребами.
3. Робота з особами з інвалідністю: формування адаптаційних механізмів.

Семінарське заняття 6.

1. Розбір клінічних випадків.
2. Демонстраційна психологічна сесія.
3. Аналіз та групова дискусія.

СРС 6. Розробити індивідуальний план психологічної допомоги:

1. Створити детальний план групового або індивідуального заняття з використанням технік арт-терапії (наприклад, робота з малюнками, колажами, глиною) для конкретної групи пацієнтів (наприклад, діти з розладами аутистичного спектру).
2. Прикріпити готову роботу до гугл-класу.

Література:

1. Дучимінська, Т. І., Хлівна, Л. М., Магдисюк, Л. І. Реалізація психопрофілактичного та психодіагностичного аспекту клінічної психології у сфері вищої освіти // Психологічні перспективи. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2018. Вип. 31. С. 83–95.
2. Михальська Ю. А., Михальський А. В. Сучасний стан медико-соціальної реабілітації осіб похилого віку та шляхи її вдосконалення. 2023.
3. Бедан В. Б., Меленчук Н. І. Практикум з психологічної реабілітації: Навчально-методичні рекомендації до організації самостійної роботи. Одеса, 2024.
4. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації: монографія. Кропивницький, 2018.
5. Кравченко О., Салата Н. Підготовка майбутніх фахівців до надання реабілітаційних послуг у громаді. Соціальна робота та соціальна освіта. 2023.
5. Шпильовий Я. В. Персонологічні властивості та ставлення до хвороби у жінок із невротичними тривожно-депресивними розладами різного психогенезу (вимушених переселенців та дружин військовослужбовців – учасників АТО). Український вісник психоневрології. 2016. Том 24, вип. 4. С. 102-104.

Змістовий модуль 3. Психореабілітація в ЗОЗ: проблеми і перспективи

Лекція 7. Кризова інтервенція та перша психологічна допомога.

1. Концепція та принципи надання першої психологічної допомоги в умовах медичного закладу.
2. Моделі кризового втручання.
3. Алгоритми дій психолога в екстремальних ситуаціях (наприклад, після повідомлення важкого діагнозу).

Семінарське заняття 7.

1. Рольова гра: симуляція екстремальної ситуації в медичному закладі (наприклад, робота з родичами загиблого).
2. Аналіз помилок та відпрацювання правильного алгоритму дій.

CPC 7.

1. Провести аналіз випадку вимушено переміщеної особи (ВПО), яка зіткнулася з труднощами адаптації.
2. Визначити основні психологічні бар'єри, соціальні потреби та розробити індивідуальний план підтримки.
3. Прикріпити готову роботу до гугл-класу.

Література:

1. Baile, W. F. SPIKES—A Six-Step Protocol for Delivering Bad News: Application to the Patient with Cancer [Електронний ресурс] / W. F. Baile, R. Buckman, R. Lenzi, G. Glober, E. A. Beale, A. P. Kudelka // The Oncologist. 2000. Vol. 5, № 4. P. 302–311. URL: <https://theoncologist.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1634/theoncologist.5-4-302>.
2. Зливков, В. Л. Спис Гіппократа: основи психології спілкування для медичних працівників / В. Л. Зливков, С. О. Лукомська. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М. ; Київ, 2017. – 208 с.
3. Довгань, Н. О. Надання першої психологічної допомоги в надзвичайних ситуаціях : метод. рек. / Н. О. Довгань, С. А. Поліщук ; за ред. В. М. Духневича ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. – 145 с.

Лекція 8. Інноваційні технології в психореабілітації.

1. Арт-терапія: види та застосування в медичній практиці.
2. Музикотерапія, казкотерапія та ігрова терапія.
3. Застосування цифрових технологій: віртуальна реальність, VR-окуляри, мобільні додатки для психологічної підтримки.

Семінарське заняття 8.

1. Робота у лабораторії: використання окулярів VR для моделювання ситуації.
2. Розробка алгоритму дій психолога.
3. Групова дискусія за результатами.

CPC 8.

1. Самостійно знайти і опрацювати наукову статтю щодо використання VR для реабілітаційної діяльності.
2. Порівняти свій досвід із інформацією, отриманою в статті.
3. Запропонувати своє бачення застосування VR у ЗОЗ, описати переваги і обмеження.
4. Готову роботу прикріпити до гугл-класу.

Література:

1. Теорія і практика психологічної допомоги та реабілітації : підручник / кол. авт. ; за заг. ред. В. Осьодла. – 2-ге вид., доп. – Київ : НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020. – 484 с.
2. Павлюк, М. М. Сучасні психологічні технології надання психологічної допомоги сім'ям постраждалих у подоланні складних життєвих обставин: практ. посіб. / М. М. Павлюк, М. В. Шепельова. Київ : Ін-т психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2020. 124 с.
3. Дворник, М. Мобільний застосунок у системі соціально-психологічної реабілітації травмованої особистості / М. Дворник // Наукові студії із соціальної та політичної психології. 2018. Вип. 41 (44). URL: [http://dx.doi.org/10.33120/ssj.vi41\(44\).183](http://dx.doi.org/10.33120/ssj.vi41(44).183)
Бурдейний, Д. С. Використання інноваційних технологій та комп'ютерних програм для відновлення когнітивних функцій після інсульту / Д. С. Бурдейний, О. О. Лещенко, Ю. С. Косенко // Rehabilitation and Recreation. 2024. Т. 18, № 1. С. 10–17. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2024.18.1>

Лекція 9. Професійна ідентичність та профілактика вигорання.

1. Роль психолога в міждисциплінарній реабілітаційній команді.
2. Синдром професійного вигорання: причини, симптоми, наслідки.
3. Методи самодопомоги та супервізії в роботі психолога-реабілітолога у ЗОЗ.

Семінарське заняття 9.

1. Обговорення труднощів, з якими студенти стикаються під час виконання самостійних робіт.
2. Відпрацювання навичок супервізії та надання професійної підтримки.

СРС 9.

1. На основі самостійно обраного чи запропонованого викладачем кейсу, розробити повний, деталізований план психореабілітації в мультидисциплінарній команді, що охоплює діагностику, інтервенції, роботу з оточенням пацієнта та оцінку результатів.
2. Готову роботу прикріпити до гугл-класу.

Література:

1. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навч. посіб. / за заг. ред. Л. Гридковець. – Київ, 2018. – Т. 3. – 236 с.
2. Теорія і практика психологічної допомоги та реабілітації : підручник / кол. авт. ; за заг. ред. В. Осьодла. – 2-ге вид., доп. – Київ : НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020. – 484 с.
3. Шкраб'юк, В. С. Актуальність мультидисциплінарного підходу до реабілітації соматичних хворих / В. С. Шкраб'юк, Т. Р. Масляк, О. В.

Марусин // Young Scientist. 2019. № 9 (73). С. 55. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-12>.

4. Мушкевич, М. І. Супервізія : навч. посіб. (до курсу «Супервізія») / М. І. Мушкевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 188 с.
5. Астремська, І. В. Супервізія : профілактика та корекція емоційного вигорання працівників професій допомоги : монографія / І. В. Астремська. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. – 132 с.

План занять та СРС для заочної форми

Лекція 1. Теоретико-методологічні основи та етико-правове регулювання в ЗОЗ.

1. Психореабілітація як місток між науками: мультидисциплінарний підхід та актуальні виклики у закладах охорони здоров'я.
2. Етичний кодекс психолога та нормативно-правове регулювання діяльності в медичних закладах.
3. Протоколи комунікації з клієнтами в контексті діяльності психолога ЗОЗ.

Семінарське заняття 1.

1. Розбір клінічного випадку пацієнта, що потребує реабілітації в ЗОЗ.
2. Обговорення змодельованих ситуацій, що містять етичні конфлікти в медичній практиці.
3. Рольова гра: "Психолог і пацієнт". Відпрацювання навичок етичної комунікації.

Лекція 2. Психодіагностика та кризове втручання в умовах ЗОЗ.

1. Цілі, завдання та методи психодіагностики в реабілітаційному процесі медичних закладів.
2. Особливості діагностики стану пацієнтів з різними нозологіями в ЗОЗ.
3. Концепція та принципи надання першої психологічної допомоги в умовах медичного закладу.
4. Моделі кризового втручання та алгоритми дій психолога в екстремальних ситуаціях в медичних закладах.

СРС 1.

1. Провести детальний аналіз наданого клінічного випадку пацієнта, що потребує психореабілітації, та виявити його основні психологічні проблеми в контексті тривалої госпіталізації.
2. Визначити всі можливі етичні дилеми та конфлікти, які можуть виникнути в ході роботи з пацієнтом та його родиною у медичному закладі.
3. Запропонувати обґрунтовані стратегії роботи та надати щонайменше два варіанти вирішення етичних дилем, посилаючись на норми професійного етичного кодексу психолога.
4. Скласти детальний письмовий звіт, що включає опис ситуації, аналіз проблем, етичний розбір та ваші рекомендації.
5. Готову роботу прикріпити до гугл-класу.

Література:

1. Афанасьєва, Н. Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : НУЦЗУ, 2017. 315 с.
2. Бедан В. Б., Меленчук Н. І. Практикум з психологічної реабілітації: Навчально-методичні рекомендації до організації самостійної роботи. Одеса, 2024.
3. Павлик Н. В. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів. Методичний посібник. Київ, 2019.
4. Борисова О. О. Психоедукація в психореабілітаційному процесі учасників/учасниць бойових дій російсько-української війни. Наукові записки. Серія: Психологія. 2024.
5. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомогі в умовах тривалої травматизації: монографія. Кропивницький, 2018.
6. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» від 03.12.2020 № 1053-IX.
7. Гуліна Л. В., Зендик О. О., Козік Н. М. Медична етика і деонтологія: навч. посіб. для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2021.
8. Утюж І. Г., Мегрелішвілі М. О. Етичні проблеми в медицині : навч. посіб. Запоріжжя : ЗДМУ, 2021.
9. Мазяр О. В. Психодіагностика та скринінг психічного здоров'я з основами психометрики : метод. рек. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023.
10. Baile W. F. et al. SPIKES—A Six-Step Protocol for Delivering Bad News: Application to the Patient with Cancer. *The Oncologist*. 2000. Vol. 5, № 4.
11. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Спес Гіппократа: основи психології спілкування для медичних працівників. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2017.
12. Довгань Н. О., Поліщук С. А. Надання першої психологічної допомоги в надзвичайних ситуаціях : метод. рек. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022.

Лекція 3. Психореабілітація різних груп населення, інновації та профілактика вигорання в ЗОЗ.

1. Психологічна допомога при соматичних захворюваннях, ветеранам, дітям, особам похилого віку та особам з інвалідністю в умовах стаціонару.
2. Інноваційні технології в психореабілітації: арт-терапія, музикотерапія, VR для застосування в медичній практиці.
3. Професійна ідентичність та профілактика професійного вигорання для психолога в ЗОЗ.
4. Методи самодопомоги та супервізії в роботі психолога.

Семінарське заняття 2.

1. Робота в малих групах над створенням фрагмента групової терапевтичної програми для ветеранів в умовах стаціонару.
2. Розробка індивідуального плану психореабілітації для пацієнта з соматичним захворюванням.
3. Обговорення труднощів, з якими студенти стикаються під час виконання самостійних робіт в клінічному контексті.

СРС 2. Психодіагностична робота:

1. Обрати один з випадків (ветеран, онкопацієнт, дитина з особливими потребами) та обґрунтувати свій вибір, пояснивши його актуальність для роботи в закладі охорони здоров'я.
2. Розробити повний, деталізований план психореабілітації, що включає:
 - Діагностичну частину: запропонувати 2-3 методики, пояснити їхній вибір.
 - Інтервенції: розписати покроковий план психологічних втручань.
 - Робота з оточенням: описати взаємодію з родичами та міждисциплінарною командою.
 - Оцінка результатів: запропонувати критерії для вимірювання ефективності.
 - Вклад фахівця: опишіть міру залученості фахівця, його ролі та функції в роботі над цим випадком.
3. Оформити роботу як науковий звіт, додавши короткий розділ саморефлексії щодо можливих труднощів у роботі з цим випадком.
4. Готову роботу прикріпити до гугл-класу.

Література:

1. Павлик Н. В. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів. Методичний посібник. Київ, 2019.
2. Старков Д. Ю., Ярий В. В., Олішевський О. В. Організація стаціонарної медико-психологічної реабілітації розладів, пов'язаних з психічною травмою та стресом: науково-методичний посібник. Київ, 2023.

3. Борисова О. О. Психоедукація в психореабілітаційному процесі учасників/учасниць бойових дій російсько-української війни. Наукові записки. Серія: Психологія. 2024.
4. Шпильовий Я. В. Персонологічні властивості та ставлення до хвороби у жінок із невротичними тривожно-депресивними розладами різного психогенезу. Український вісник психоневрології. 2016.
5. Цільмак О. М. Провідні технології самодопомоги в процесі психологічної практики. Юридична психологія. 2022.
6. Мельник А. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики : навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018.
7. Чабан О. С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування). Київ : Медкнига, 2004.
8. Дучимінська Т. І., Хлівна Л. М., Магдисюк Л. І. Реалізація психопрофілактичного та психодіагностичного аспекту клінічної психології у сфері вищої освіти. Психологічні перспективи. 2018.
9. Михальська Ю. А., Михальський А. В. Сучасний стан медико-соціальної реабілітації осіб похилого віку та шляхи її вдосконалення. 2023.
10. Бедан В. Б., Меленчук Н. І. Практикум з психологічної реабілітації: Навчально-методичні рекомендації до організації самостійної роботи. Одеса, 2024.
11. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самодопомоги в умовах тривалої травматизації: монографія. Кропивницький, 2018.
12. Кравченко О., Салата Н. Підготовка майбутніх фахівців до надання реабілітаційних послуг у громаді. Соціальна робота та соціальна освіта. 2023.
13. Осьодло В. (за заг. ред.). Теорія і практика психологічної допомоги та реабілітації : підручник. Київ : НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020.
14. Павлюк М. М., Шепельова М. В. Сучасні психологічні технології надання психологічної допомоги сім'ям постраждалих у подоланні складних життєвих обставин : практ. посіб. Київ : Ін-т психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2020.
15. Дворник М. Мобільний застосунок у системі соціально-психологічної реабілітації травмованої особистості. Наукові студії із соціальної та політичної психології. 2018.
16. Бурдейний Д. С., Лещенко О. О., Косенко Ю. С. Використання інноваційних технологій та комп'ютерних програм для відновлення когнітивних функцій після інсульту. Rehabilitation and Recreation. 2024.
17. Гридковець Л. (за заг. ред.). Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навч. посіб. Київ, 2018.
18. Шкраб'юк В. С., Масляк Т. Р., Марусин О. В. Актуальність мультидисциплінарного підходу до реабілітації соматичних хворих. Young Scientist. 2019.
19. Мушкевич М. І. Супервізія : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022.

20. Астремська І. В. Супервізія : профілактика та корекція емоційного вигорання працівників професій допомоги : монографія. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Назвіть основні принципи мультидисциплінарного підходу в психореабілітації.
2. Охарактеризуйте специфіку роботи психолога в ЗОЗ.
3. Які етичні норми є ключовими для психолога, що працює в медичному закладі?
4. Які законодавчі акти України регулюють діяльність у сфері реабілітації?
5. Опишіть покроково протокол повідомлення пацієнту негативних новин.
6. Назвіть основні цілі психодіагностики в умовах медичного закладу.
7. Перерахуйте методи та інструменти, що використовуються для психодіагностики в клінічній практиці.
8. Які особливості діагностики емоційних порушень у пацієнтів з соматичними захворюваннями?
9. Опишіть основні етапи надання першої психологічної допомоги в ЗОЗ.
10. Які моделі кризового втручання ви знаєте?
11. Як психолог повинен діяти в екстремальних ситуаціях (наприклад, після травматичної події)?
12. Назвіть ключові психологічні проблеми, з якими стикаються пацієнти з хронічними захворюваннями.
13. У чому полягає роль психолога в перед- та післяопераційний період?
14. Охарактеризуйте особливості психореабілітації військовослужбовців.
15. Які методики використовуються для роботи з ПТСР?
16. Поясніть, як проводиться десенсибілізація та переробка травми рухом очей (EMDR).
17. У чому полягає специфіка роботи з родинами ветеранів?
18. Назвіть основні завдання психореабілітації осіб похилого віку.
19. Опишіть підходи до роботи з пацієнтами з деменцією.
20. Які особливості психологічної допомоги дітям та підліткам з особливими освітніми потребами в ЗОЗ?
21. Які завдання вирішує психолог, працюючи з особами з інвалідністю?
22. Перерахуйте основні види арт-терапії.
23. Поясніть, як музикотерапія впливає на психологічний стан пацієнта.
24. Як VR-технології використовуються в психореабілітації?
25. Яка роль мобільних додатків у психологічній підтримці?
26. Дайте визначення синдрому професійного вигорання.

27. Назвіть причини та симптоми професійного вигорання у психолога.
28. Опишіть методи самодопомоги для профілактики вигорання.
29. Що таке супервізія і для чого вона потрібна?
30. Яка роль психолога в міждисциплінарній реабілітаційній команді?
31. Як би ви провели первинне психологічне інтерв'ю з пацієнтом, що перебуває на стаціонарному лікуванні?
32. Опишіть етичні дилеми, які можуть виникнути при роботі з конфіденційною інформацією.
33. Запропонуйте інструменти психодіагностики для оцінки когнітивних функцій.
34. Як би ви розробили план психологічного супроводу для пацієнта, який переживає труднощі з адаптацією в умовах стаціонару?
35. Опишіть, як працювати з пацієнтом, що відмовляється від лікування.
36. Наведіть приклад групової терапевтичної програми для ветеранів.
37. Які критерії ви використаєте для оцінки ефективності індивідуального плану реабілітації?
38. Опишіть психологічний супровід онкопацієнта на різних стадіях захворювання.
39. У чому полягає специфіка психологічної допомоги вимушено переміщеним особам (ВПО)?
40. Як ви будете працювати з пацієнтом з цукровим діабетом?
41. Поясніть, як можна використати елементи ігрової терапії в роботі з дітьми в ЗОЗ.
42. Опишіть переваги та обмеження застосування VR у реабілітаційній діяльності.
43. Як розпізнати перші ознаки професійного вигорання у колеги?
44. Які методи супервізії ви знаєте?
45. Назвіть основні психологічні потреби пацієнта, що готується до складної операції.
46. Як ви будете працювати з родичами пацієнта, які перебувають у кризі?
47. Опишіть, як можна використати арт-терапію для роботи з травмованими дітьми.
48. Як ви будете формувати адаптаційні механізми в осіб з інвалідністю?
49. У чому відмінність між психологічною підтримкою та психореабілітацією?
50. Які заходи профілактики вигорання можна впровадити в робочому колективі ЗОЗ?
51. Наведіть приклад, як можна використати техніки КПТ для корекції тривожних розладів.
52. Опишіть роль психоедукації в процесі психореабілітації.
53. Які кроки включає розробка індивідуального плану психореабілітації?
54. У чому полягає важливість саморефлексії для психолога?
55. Як ви будете працювати з почуттями провини та сорому у пацієнтів?
56. Які чинники можуть впливати на ефективність психореабілітації?
57. Опишіть роль інклюзії в психореабілітаційному процесі.
58. Як психолог може допомогти пацієнту прийняти діагноз?

59. Які методи групової терапії ви знаєте?
60. Охарактеризуйте вплив тривалої травматизації на психологічне здоров'я особистості.

5. Оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Умови допуску до підсумкового контролю: виконання всіх завдань, призначених для семінарських занять та самостійної роботи.

Методи контролю: усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Правила набору балів – система оцінювання успішності студентів побудована на кумулятивному принципі, що дозволяє протягом курсу накопичити до 100 балів. Ці бали можуть бути отримані за виконання завдань поточного контролю, а також за результатами підсумкового контролю.

Автоматичне зарахування підсумкового контролю можливе для студентів, які за результатами поточного оцінювання набрали 60 або більше балів. Цей результат відповідає оцінці «задовільно» за національною шкалою або «Е» за шкалою ECTS. Студенти, які досягли цього порогу, можуть за власним бажанням скласти іспит для підвищення загального балу.

Максимальна кількість балів, що може бути отримана за кожну тему, встановлюється індивідуально:

Теми	Максимальна оцінка на практичному занятті для денної форми	Максимальна оцінка за СРС для денної форми навчання	Максимальна оцінка на практичному занятті для заочної форми навчання	Максимальна оцінка за СРС для заочної форми навчання
1	3	4	10	20
2	3	4		
3	2	4		
4	2	4		
5	2	4	10	20
6	2	5		
7	2	5		
8	2	5		
9	2	5		
Підсумок	20	40	20	40
Залік	40		40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
82-89	добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74	задовільно	D	Непогано
60-66		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання

Фінальна оцінка успішності здобувача освіти формується як сума балів, отриманих за результатами поточного семестрового контролю та екзаменаційного оцінювання.

У випадку незадовільного результату, процедура повторного складання іспиту (переатестації) дозволяється двічі. Перша спроба переатестації відбувається безпосередньо у викладача, що викладав дисципліну. Друга та остання спроба передбачає складання іспиту перед спеціально сформованою екзаменаційною комісією, склад якої затверджується деканом факультету.

6. Політика курсу

1. Освітній процес реалізується на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості та взаємної відповідальності всіх його учасників. Успішне опанування дисципліни вимагає безперервної активної участі здобувачів освіти в усіх аудиторних заняттях. Атмосфера лекційних і семінарських занять сприяє формуванню творчого мислення, конструктивній критиці та академічній дискусії, що можливе лише за умови попередньої підготовки на основі рекомендованих джерел.
2. Виконання самостійної роботи є обов'язковою компонентою навчального плану, особливо для студентів заочної форми навчання. Для здобувачів стаціонару обсяг такої роботи визначається як необхідна умова для набору залікових балів. Завдання слід подавати через визначену електронну систему у встановлені терміни. Несвоєчасна подача робіт передбачає застосування штрафних санкцій у вигляді зниження балів, а систематичні (понад три випадки) порушення термінів можуть призвести до анулювання результатів за відповідне завдання.
3. Здобувачам освіти рекомендовано вести конспект, який має містити основні тези лекцій та опрацьовані матеріали з рекомендованих першоджерел до семінарських занять. Конспект має бути чітко структурованим відповідно до тематичного плану дисципліни.

4. Усі письмові роботи підлягають перевірці на предмет академічного плагіату. Звертається увага, що плагіат є порушенням не лише наукової етики, але й чинного законодавства. Роботи, що містять понад 30% текстових запозичень, не підлягають оцінюванню. Участь усіх членів групи в дискусіях та представленні результатів групових робіт є обов'язковою, що дозволяє продемонструвати не лише виконання завдання, але й здатність обґрунтувати отримані результати, висновки та ключові аспекти роботи.
5. Поведінка здобувачів освіти під час занять регламентується загальними правилами внутрішнього розпорядку навчального закладу та нормами соціальної взаємодії. Не допускається використання ненормативної лексики, переривання викладача або колег, несанкціоноване пересування по аудиторії, а також використання мобільних пристроїв для особистих розмов чи соціальних мереж.
6. Підсумковий бал за дисципліну формується на основі результатів поточного та підсумкового тестування, оцінок за самостійну роботу. Обов'язковими критеріями для врахування також є відвідування занять, активна участь у семінарах та відсутність систематичних пропусків чи запізнь.
7. В умовах дистанційного навчання комунікація між викладачами та здобувачами освіти здійснюється з використанням відповідних електронних технологій, зокрема через мережу Інтернет та електронну пошту. Консультативна підтримка надається науково-педагогічним працівником або шляхом звернення з письмовим запитом на офіційну електронну пошту деканату dekanat@kibit.edu.ua

ГУГЛ-КЛАС

<https://classroom.google.com/c/ODA4OTc1Mzk3NzUz?cjc=qngzrr26>